

Ladoin vähät ostokseni kaupan kassalle. Mahani kurisi ja katsoin himoitsevasti hihnalla lepäävää pikkurinkelipussia. Se riittäisi ainakin muutamaksi päiväksi, sitten pitäisi keksiä taas jotain muuta. Minun vuoroni tuli ja kuulin kassan piippaavan tuotteideni kohdalla. Olin niin nälkäinen ja mietteisiini uppoutunut, etten kiinnittänyt ympäristööni mitään huomiota ennen kuin kuulin iloisen äänen sanovan: -3,50. Kohotin katseeni ja näin kassaneidin, joka oli selvästi minua hieman nuorempi, todella pienikokoinen blondi. Tyttö hymyili iloisesti ja hänen valkoiset hampaansa suorastaan loistivat. -3,50? Mistä lähtien nämä niin kalliita ovat olleet? kysyin kummissani. -Ruuun hinta nousee koko ajan, kassaneiti totesi valittelevasti. -Minulla on vain kolme euroa, sanoin hiljaa. -Nurkan takana on automaatti, nuori nainen neuvoi ja osoitti kädellään Otto-automaatin suuntaan. Katsoin kassaneitiä hetken häpeissäni ennen kuin avasin suuni uudelleen: -Ei vaan tarkoitin, että minulla ei ole viittäkymmentä senttiä. Tiedostin koko ajan, että takanani jonossa oli pitkä liuta ihmisiä ja he kuulivat varmasti, mitä sanoin. -Ei tässä, ei tilillä, ei missään, lisäsin, jotta kassaneiti varmasti ymmärtäisi, mitä tarkoitin. Myyjä näytti kummastuneelta eikä hän selvästikään tiennyt, mitä sanoa. -Viisikymmentä senttiäkö se oli? Tässä, ole hyvä, viereisellä kassalla asioinut nainen ehätti hätiin. Kassaneiti hymyili naiselle ja kiitti häntä. En selvästikään ollut ainut, joka oli pelastunut täpärästi vaivaannuttavalta tilanteelta. Käännyin tuntemattoman auttajan puoleen kiittääkseni häntä, mutta kohottaessani katseeni tämän kasvoihin, tunsin hätkähtäväni. Näytin varmasti täysin idiootilta, kun vain seisoin siinä ja tuijotin noihin tuttuihin ruskeisiin silmiin. -Hei, Rebella, nainen sanoi ja hymyili iloisesti. Hieroin otsaani kummissani, tein niin aina, kun olin hämmentynyt ja vastasin sitten: -Anna-Stina. Hei. Näin huvittuneisuuden, jonka reaktion aiheutti Anna-Stinan, eli Astan silmissä. -Siitä onkin pitkä aika. Tule, mennään vähän sivummalle, niin voidaan vaihtaa kunnolla kuulumiset, Asta sanoi, otti ruokakassinsa viereiseltä kassalta ja käveli kaupan toiselle seinustalle penkkien luo. Minäkin nappasin pikkurinkelipussini ja seurasin häntä. -Vau, sinä olet muuttunut, sanoin edelleen häkeltyneenä. Tilanne oli todella omituinen. Nyt, kun katson naista paremmin, tunnistin hänet toki samaksi vanhaksi Astaksi, joka aikoinaan oli saattanut tulla kouluun pakkasellakin ilman kenkiä, rikkinaisissa vaatteissa. Toisinaan työllä oli ollut rivi mustelmia kädessään tai takiaisia hiuksissaan. Resuisesta ulkomuodosta ei kuitenkaan enää ollut tietoaakaan. Astan pitkää, hoikkaa vartaloa peittivät tiukat, mustan jakkupuvun housut, jotka levenivät aavistuksen lahkeisiin. Hänellä oli yllään myös vaaleanpunainen paita, jonka etupuolen röyhelöt tulivat kauniisti esiin hyvin istuvan avonaisen jakun välistä. Jalassaan Anna-Stinalla oli kauniit, pyöreäkärkiset avokkaat ja olallaan hän kantoi laukkuja, joka muistutti erehdyttävästi kalliita merkkilaukkuja, jotka olivat minulle liian kalliita edes haaveiltaviksi. Pitkät, huolellisesti viilatut kynnet oli lakattu punaisiksi ja rannetta ja kaulaa koristivat samanmerkkiset hopeakorut. Hetken kuluttua huomasin, että myös korvikset kuuluivat samaan sarjaan. Anna-Stina oli tyylikäs. Todella tyylikäs. Hän ei kuitenkaan näyttänyt lainkaan tylsältä vaan hänessä oli yllin kyllin jäljellä tuota vanhaa särmäänsä. Se loisti koko hänen olemuksestaan, mutta siitä viestivät tarkemmin mustiksi värjätyt hiukset, jotka laskeutuivat kauniin pitkinä vasemmalle puolelle, mutta jotka oli leikattu siiliksi oikealta puolen. Se sopi hänelle todella hyvin ja korosti hänen kaunispiirteisiä kasvojaan. Asta oli rajannut silmänsä tummalla kajaalilla ja huulissa oli kirkas puna. Ainoa asia, joka tuntui olevan täysin ennallaan, olivat Astan silmät. Ne olivat suuret ja ruskeat ja jo ala-asteaikoina Asta oli koulussa saanut niiden avulla kaiken haluamansa. -Sinäkin olet muuttunut, Anna-Stina sanoi. Anna-Stinan äänensävyssä ei ollut havaittavissa pienintäkään säröä, mutta siitä huolimatta tiesin, ettei hän tarkoittanut minun muuttumistani samalla tavalla kuin minä hänen. Minä sain ihaila Astan muutosta ja olla ylpeä lapsuudenystävästäni, mutta Anna-Stina ei olisi ikimaailmassa voinut ihaila minun muutostani.

Ei kukaan voinut. Minä itsekin häpesin sitä, mutten löytänyt tietä takaisin vanhaan. Eikä tämä polku tuntunut haarautuvan mihinkään muuhun, näin edessäni vain pystysuoraan nousevan betoniseinän. Olisin voinut valehdella Astalle, että minulla oli vain huono päivä tai että olin sairaana, mutta se olisi ollut turhaa. Minusta näki, ettei tilani ollut vain väliaikaista. Aiemmin kouluaikoina olin aina ollut siististi puettu ja vaaleat, kiiltävät hiukseni olivat aina olleet huolellisesti letillä tai poninhännällä. Nyt minulla oli ylläni liian isot, vanhat verkkarit, kengät, joista toinen irvisti pahasti ja aivan liian iso, kulahtanut T-paita. En ollut varma, olinko käynyt suihkussa viimeksi toissapäivänä vai sitä edellisenä, ja hiukseni olivat takkuiset ja likaiset. Olin myös nykyään pelkkää luuta ja nahkaa, kasvoni luut ponkottivat ja silmäni ammittivat kuopissaan pelottavan näköisinä. -Mitä on tapahtunut? Asta kysyi myötätuntoisella äänellä. Kohautin harteitani ja pudistin päätäni: -Ei mitään erikoista. Tai mielenkiintoista. Ei mitään, mikä voisi kiinnostaa. Mutta kerro sinä sen sijaan, mitä sinulle on tapahtunut? Siitä on aikaa, kun viimeksi näimme. Se oli varmaan ysin keväällä? -Niin se varmaan oli, Anna-Stina nyökkäsi. Anna-Stina kertoi, kuinka hän oli heti täytettyään 16 muuttanut pois vanhempiensa luota. Hän oli käynyt koulua ja tehnyt sen ohella töitä, maksaen siten kaikki omat kulunsa. Hän oli raatanut niska limassa useita vuosia, mutta kova työ oli kannattanut. Hän oli päässyt yliopistoon, johon halusi, saanut sen jälkeen töitä isosta firmasta ja edennyt urallaan kovaa vauhtia. Nyt hän oli suuren kiinteistöfirman toimitusjohtaja. Hän oli mennyt vuoden alussa kihloihin ja muuttanut miehensä kanssa omaan pieneen omakotitaloon. Kuuntelin Anna-Stinan tarinaa kuin ällikällä lyötynä. Muutos oli todella valtava. Miten tämä oli pyörähtänyt näin päin? Tajusin todella, että oli kuin olisimme vaihtaneet osia. Anna-Stinalla oli kaikkea sitä, mitä minun oli odotettu saavan, kunhan kasvaisin aikuiseksi. Ja minä taas, minä olin kaikkea sitä, mitä Astasta pelättiin tulevan. -Mutta vaikka sanoit, ettei minua kiinnostaisi, mitä sinulle on tapahtunut, niin kyllä se vain kiinnostaa, Anna-Stina sanoi ja tarttui minua lämpimästi kädestä. En pitänyt siitä, että puhe kääntyi jälleen minuun, mutta totesin, että asiasta puhumisen välttely oli turhaa. Näkihän hän sen minusta kuitenkin ja tiesin, ettei Asta minua tuomitsisi. -No, tähän matkaan on mahtunut yhtä sun toista. Yksi loppuun palaminen, huumeita, vahinkoraskaus, väkivaltainen poikaystävä..., sanoin ja naurahdin ilottomasti keventääkseni tunnelmaa. Kertoessani tätä en voinut katsoa Anna-Stinaa. Sen sijaan tuijotin tiukasti omia, luisevia käsiäni. Kertoessani tarinaa, mietin, mitä Asta mahtoi ajatella. Ehkä hän ei enää ymmärtäisikään, ehkä hän menestyksensä myötä oli unohtanut, miltä tuntui olla köyhä ja voida huonosti. Ehkä hän ajatteli kuten kaikki muutkin: ”Kylläpä Rebella Kokka, joka oli ala-asteella aina todella hyvä oppilas ja kaikkien ystävä, on muuttunut huonoon suuntaan. Hän, jolla oli edessään mahtava tulevaisuus, mahdollisuus tehdä mitä vain, seisoo nyt tässä resuisissa vaatteissa, kalpeana, varaa vain yhteen rinkelipussiin.” Käänsin katseeni takaisin Anna-Stinan kasvoihin. Sen sijaan, että olisin kohdannut töykeän arvostelevat kasvot, näin Astan silmissä huolen ja myötätunnon. -Entä perheesi? Asta kysyi. -En ole ollut heihin yhteydessä sen jälkeen, kun he hoitivat Rebekan pois minulta. Rebekka on tyttäreni. Neljä, kerroin hiljaa. -Sanoitko, että paloit loppuun? Asta jatkoi kyselemistä. Pidin siitä, ettei hän ollut vain hiljaa, koska pelkäsi loukkaavansa minua. Yleensä ihmiset eivät tienneet, mitä sanoa, joten he vain sivuuttivat minut. Alkuun se oli loukannut minua, mutta nykyään en enää jaksanut välittää. Kuitenkin minua ilahdutti, että Asta ainakin kohteli minua kuin ketä tahansa vanhaa luokkatoveria. -Joo. Otin varmaan jo lukion liian vakavasti, mutta kun lähdin lakimieskouluun... Huhhuh. Hermothan siinä lopulta meni. Sitten tapasin Andreaksen. Hän oli aivan täydellinen, niin luulin. Mutta sen lisäksi, että hän diilasi huumeita ja sai minutkin sotkeutumaan niihin, hän ei säästellyt kovakouraisia otteitaan. Lopulta pamautti minut paksuksi ja häipyi, kerroin tarinaani värittömällä äänellä. Anna-Stinan otsa oli

rypistynyt. Samassa hän vilkaisi kelloaan ja huudahti, kuinka myöhässä olikaan, hänen piti tavata miehensä Markus heidän lempiravintolassaan. Ennen lähtöään Anna-Stina sanoi minulle muutamia hyväntahtoisia rohkaisusanoja. Ne saivat minut muistamaan vanhan Astan, joka laittoi aina kaikki muut itsensä edelle. Siitä huolimatta, että me olimme tuohon aikaan niin erilaiset, olimme olleet todella läheisiä ja hyviä ystäviä. Ja vaikka Anna-Stinan ulkonäkö oli todella muuttunut, sisimmässään hän oli edelleen sama vanha Asta, joka hoiti pientä linnunpoikasta, joka oli satuttanut toisen siipensä, kuin omaa lastaan aina siihen asti, että se parani. Anna-Stinan lähdettyä minäkin poistuin kaupasta. Kävelin pitkin katua heilutellen rinkelipussia. Minulla oli omituinen olo. Pitkästä aikaa minusta tuntui, etten ollut täysin turta vaan tunsin jotain. En osannut sanoa, oliko tunne pettymystä, pelkoa vai toivoa, mutta pääasia oli, että se oli vahva tunne. Pyyhkäisin hiuksiani, jotta saisin ne näyttämään edes vähän puhtaammilta. Aamulla revennyt kynteni tarttui samalla vahingossa kaulassa roikkuvan medaljonkini ketjuun ja nykäistessäni käteni pois, vanha ketju katkesi ja koru putosi kadulle helähtäen. -Äh, huokaisin. Pudotessaan medaljonki auennut ja kun kumarruin nostamaan sitä, näin nauravan tyttäreni iloiset kasvot valokuvassa, jonka olin piilottanut korun sisälle. Se hetki muutti jotain. Oli kuin aurinko olisi tullut yhtäkkiä esiin pilven takaa pitkän harmauden jälkeen. Ajattelin muutosta, jonka Asta oli kokenut. Pieni, alkoholistiperheen tytär, jolla ei pitänyt olla muuta tulevaisuutta kuin viinapullo, oli kovalla työllä tehnyt itsestään menestyvän liikeneisen. Olin koko ajan ajatellut, että minun oli liian myöhäistä enää vaihtaa suuntaa. Ajattelin, että olin tehnyt kohtalokkaat virheet ja että elämäni oli ohi. Mutta jos Astakin pystyi siihen, varmasti minäkin pystyisin! Niinpä sen sijaan, että olisin kävellyt kotiin, ottanut muutaman unilääkkeen liikaa ja käynyt kirjoittamaan jäähyväiskirjettä, suuntasin valkoisen kivitalon luo. Siinä ei sinänsä ollut mitään omituista, olin käynyt siellä usein, mutta tällä kertaa tein sen, mistä joka kerta talon edessä haahuillessani olin haaveillut. Kiipesin kiviportaat ylös, kolkutin suurelle ovelle ja odotin, kunnes se avautui. Ja kun nuoren, 4-vuotiaan tytön kasvot ilmestyivät oven takaa, loistavat silmät minua katsoen, kaikki pelkoni ja epätoivoni katosi. En voinut uskoa todeksi sitä, että tyttäreni seiso siinä vain vajaan metrin päässä. Tunnistin lapsen viattomissa kasvoissa itseäni ja se toi mieleeni ihmisen, joka olin joskus ollut. Ihmisen, joka halusin olla jälleen. Rumasta ankanpojastakin oli kasvanut joutsen. Ehkä nyt olisi rupikonnan aika saada suukko ja muuttua takaisin kauniiksi prinsessaksi.